

Представники роду ялина

План:

- 1) Ялина звичайна або європейська (*Picea abies L*)
- 2) Ялина колюча (*Picea pungens Engelm*)
- 3) Ялина канадська (*Picea Canadensis Britt*)
- 4) Ялина Шренка (*Picea schrenkiana F*)
- 5) Ялина сербська (*Picea omorica Purk*)
- 6) Ялина Енгельмана (*Picea Engelmannii L*)
- 7) Ялина східна (*Picea orientalis L*)

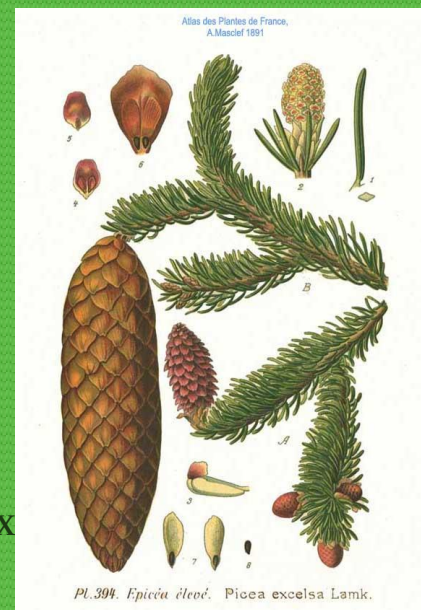
Ялина. Рід відноситься до сімейства соснових і налічує 50 видів. В основному зростають в Північній Європі, Північно-Східній та Центральній Азії, Північній Америці. До роду соснових відносять вічнозелені довговічно живучі дерева. Рослини, представлені в цій групі, тіньовитривалі, хоча найкращий розвиток відбувається на добре освітлених ділянках. Зимостійкі, потребують родючих ґрунтів, вимогливі до вологості повітря. Вибір ялин для вашої ділянки різноманітний, до самих декоративних видів можна віднести наступні дерева.

1) Ялина європейська, звичайна (*Picea abies*)

Характеристика:

Кора сіра або червонувато-бура з дугоподібними вертикальними тріщинами або лусками. Молоді пагони зелені з загостреними буруватими бруньками. Хвоя розміщена почергово, шорстка, колюча, чотиригранна (1,3—2,5 см завдовжки), загострена, блискуча, тримається 5—6 (12) років. Кріпиться хвоя до спірально розташованих виростах кори — подушечках (1-1,5 мм завдовжки), які залишаються після опадання хвої, добре помітні на пагонах. Рослина однодомна. Запилюється у травні. Насіння досягає у рік запилення.

Чоловічі шишечки видовжено-циліндричні (20—25 мм завдовжки), червонуваті, розміщені на кінцях торішніх пагонів. Жіночі шишечки зеленуваті або малинові (10—15 мм завдовжки), циліндричні, розміщені на кінцях молодих гілочок. Стиглі шишки довгасто-циліндричні (10—15 см завдовжки), спочатку зелені або фіолетові, пізніше бурі, повислі, блискучі. Луски дерев'янисто-шкірясті, випуклі, широкі, обернено-яйцеподібні, по краю виїмчасті або зубчасті. Насіння яйцеподібної форми, з гострим носиком, матове, бурувате з світло-коричневим крилом.

Поширення:

Поширена в Карпатах, рідше у Прикарпатті, місцями в західному та лівобережному Поліссі, західному і волинському Лісостепу. Вона займає 9,9% державного лісового фонду України. Широко культивується по всій країні.

Одна з ялин Швеції досягла віку в 9 550 років, це найстаріше дерево у світі.

2) Ялина колюча (*Picea pungens*)

Сімейство соснові. Серед численних представників роду виділяється стрункістю і красою, невибагливістю до умов зростання, морозостійкістю і стійкістю до повітряних забруднень, перевершуючи за цим показником багатьох побратимів.

У природі зустрічається поодинокі або невеликими групами вздовж річок, по північних схилах гір західних районів Північної Америки.

Декоративна в будь-який час року. Найцінніше вічнозелене дерево до 25 м, а в природі до 45 м висоти, живе до 100 років. Крона пірамідальна. Гілки утворюють правильні щільні яруси, горизонтальні або звисаючі під різним кутом. Особливо гарні екземпляри, у яких гілки рівномірно розташовані правильними ярусами навколо стовбура від самої землі до вершини. Хвоя колючий, забарвлення її варіює від зеленої до світло-блакитній, сріблястого. За хороших умов вирощування хвоя живе 5-7 років, частіше 3-4 роки. Вважається стійкою породою до пилу й диму, але в умовах міста її необхідно не менше 5 разів на місяць обмивати водою. Світлолюбна. Вимоглива до родючості і вологості ґрунту, однак не виносить занадто родючого ґрунту і перезволоження. Добре переносить обрізку. Розмножується насінням, щепленням, зимовими живцями (45%).

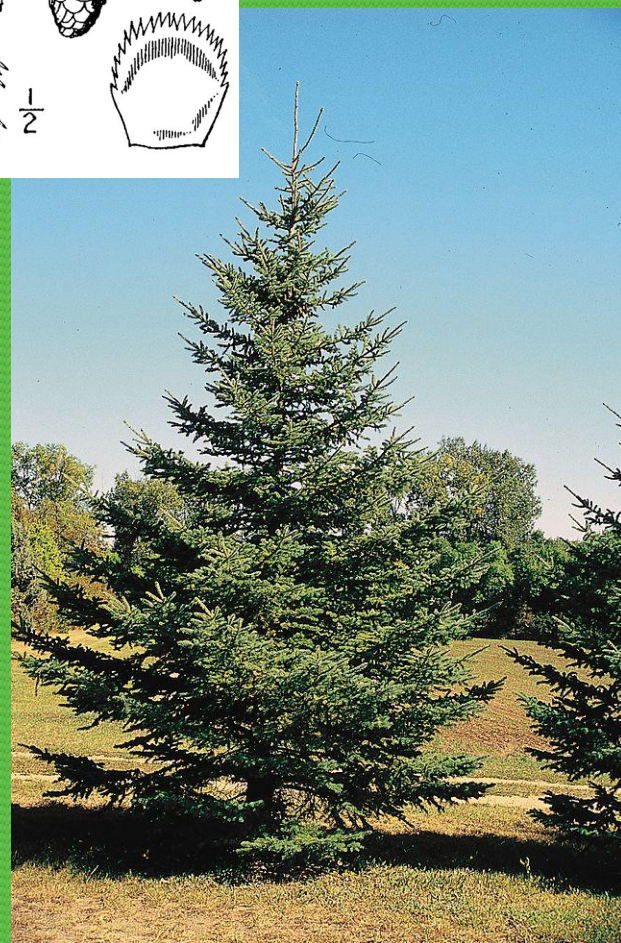
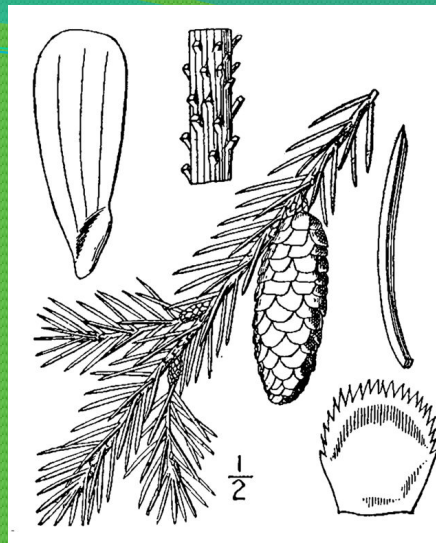
3) Ялина канадська (*Picea Canadensis*)

Канадська ялина може досягати 20-30 м заввишки. Крона — густа, 60-120 см в діаметрі, конусоподібна. Гілки молодих дерев направлені косо вгору, старих — опущені донизу.

Хвоя — з блакитним відтінком, сизо-зелена. Якщо її розтерти — запах хвоїнок буде нагадувати чорну смородину. Жіночі шишки ялини — дерев'яністі, повислі, нерозсипні. Насіння — з ложкоподібним крильцем.

Розмножується канадська ялина насінням, розтрушеним з шишок. Штучно її також розводять живцями.

Дерево невибагливе до ґрунту, але краще росте на гарно дренованих суглинках. Також ялина канадська зимостійка і достатньо посухостійка. Доживає до 300 і навіть 500 років.

Поширення:

Батьківщина ялини — Канада і Аляска, де вона — найпоширеніша з усіх видів ялини. У дикому вигляді дерево і нині росте в лісовій зоні Північної Америки, де займає великі площі, переважно вздовж берегів річок і озер, утворюючи чисті та змішані насадження. В гори піднімається до висоти 1500 м. Канадська ялина - найзимостійкіша з усіх видів ялини.

У Західну Європу її завезли на початку XVIII століття з тієї ж Канади. В Україні канадську ялину найчастіше вирощують як декоративне дерево – у всіх областях країни. За поширеністю вона у нас поступається лише ялині колючій (*Picea pungens* Engelm.).

4) Ялина Шренка (*Picea schrenkiana*)

Росте в Джунгарському Алатау і майже по всьому Тянь-Шаню. Ліси з ялини Шренка займають невеликі площі, частіше вона зустрічається групами або одиночними деревами. Дорослі, нормально розвинені дерева дуже красиві. Характерні силуети ялин на скелястих обривах створюють своєрідний тяньшанський пейзаж.

Зазвичай до 100 років ялина Шренка виростає до 20-30 м висоти, в оптимальних умовах може досягти 50 м; діаметр стовбура 120 см. Нижні гілки відрізняються довговічністю і кінці їх, як правило, лежать на землі, так що густа вузько-пірамідальна або конічна крона починається як би від основи стовбура.

Гостра, що стирчить вперед, хвоя зеленого або блідо-зеленого кольору з голубуватим відтінком, що надають їй поздовжні, ясно помітні устичні смужки, розташовані на всіх чотирьох гранях. Пагони досить світлі, жовтуватого кольору, з рідкісним опушенням; бруньки темніші за пагони сіро-жовті і майже зовсім несмолисті. З 25-30-ти років ялина починає давати насіння.

Ялина Шренка тіньовитривала; до вологості, як ґрунтової, так і атмосферної, дуже вимоглива, тому найчастіше росте на північних схилах, а також на днищах ущелин. У верхніх межах поширення, на висоті близько 3000 м, іноді приймає сланцеву форму, причому гілки виявляють здатність давати додаткові корені.

5) Ялина сербська (*Picea omorica*)

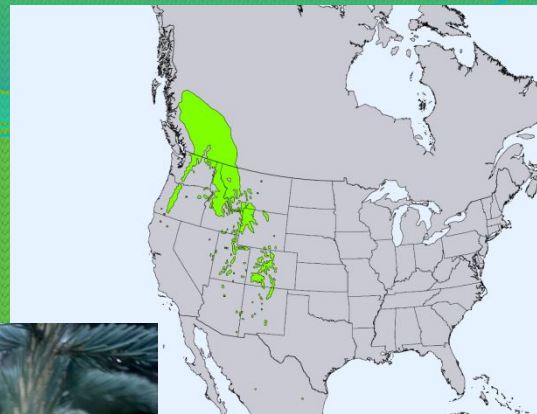
Дерево до 45 м висоти, з вузкоконічною кроною, що зберігає форму і до старості.

Хвоя блискуча, темно-зелена, з двома голубувато-білими смужками знизу, дуже красива. Доживає в природі до 300 років. **Хвоя** тримається на протязі 8-10 років. Зимостійка. Відносно димо- і газовитривала. Невибаглива до **грунтових** і кліматичних умов. Розмножується **насінням**. Дуже декоративно естетична, тому заслуговує на широке впровадження в зелене будівництво. По декоративності поступається лише **ялині колючій**. Тіневитривала, вимоглива до вологості повітря, але переносить сухість краще **ялини звичайної**. Віддає перевагу свіжим суглинкам. Вітро- і газовитривала. Розмножується **насінням** і **щепленням**. Заслуговує на широке застосування в одиночних і групових посадках, при створенні зелених масивів в парках і лісопарках.

б) Ялина Енгельмана (*Picea Engelmannii*)

Це дерева до 45 м, рідко до 60 м;
Стовбур до 1,2 м, рідко 2 м
діаметром; крона вузько конічна.
Кора від сірого до червонувато-
коричневого кольору. Гілки
поширюються горизонтально.
Бруньки оранжево-коричневі, 3-6
мм, вершини округлі. Листя 1.6-3
(3.5) см довжиною, жорсткі,
синьо-зелені, вершини загострені.
Шишки фіолетового або темно-
фіолетового кольору, після
дозрівання буро-коричневі, 3-7 (8)
см довжиною і 1,5 см в ширину,
коли закриті, відкриті — 3 см.
Насіння чорне, 2-3 мм завдовжки,
з тонкими, 5-8 мм довжиною
блідо-коричневими крилами

7) Ялина східна (*Picea orientalis* L)

Ялина східна типове гірська рослина, що живе зазвичай на висоті від 1000 до 2500 м. Тільки по вологих прохолодним тінистим ущелинах ця ялина спускається іноді до 200 м над рівнем моря. Поширена вона в основному на заході Великого Кавказу, як на північних його схилах, так і в Закавказзі, доходячи на схід майже до Тбілісі. Південна і південно-західна межі їли східній лежать в Анатолії (Туреччина). Ялина утворює чисті або змішані з ялицею Норд-мана деревостани.

Дерева високі, що часто досягають висоти 65 м. Особливо ефектні ялинники з так званим колхидских типом підліска з вічнозелених чагарників або невеликих дерев — лавровишні, падуба, рододендронів. Як і всі ялини, вона дуже тіновинослива. Більш того, підріст цієї ялини майже абсолютно не виносить прямого сонячного освітлення і, мабуть, ще більш тенелюбів, ніж у ялини європейської. Регулярно утворюючи насіння, що відрізняються високою схожістю, ялина східна добре відновлюється, причому може поселятися на самих крутих скелястих схилах.

Дякуємо за увагу!

Підготували студентки групи СПГ-21

Піліпака Олександра Ю.

Омельковець Ольга В.